

Základní škola a Mateřská škola Želešice, příspěvková organizace

se sídlem
24. dubna 270, 664 43 Želešice
IČO 49459767

Školní preventivní strategie s přílohou Co dělat když...

Č. j.: P09/2023	Spisový / skartační znak 1.5.1. A5
Vypracoval:	Mgr. Veronika Musilová
Schválil:	Mgr. Jana Cacková, ředitelka školy
Rozsah platnosti:	ZŠ
Směrnice nabývá účinnosti ode dne:	1. 7. 2023
<i>Změny ve směrnici jsou prováděny formou číslovaných písemných dodatků, které tvoří součást tohoto předpisu.</i>	

Školní preventivní strategie (příloha Co dělat když...)

1. Pojem primární prevence

Pojem zahrnuje veškeré konkrétní aktivity realizované s cílem předejít problémům i následkům spojeným se sociálně patologickými jevy, příp. minimalizovat jejich dopad a zamezit jejich rozšíření.

Principem školní preventivní strategie je výchova k zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a rozvoje osobnosti. Dále je to vytváření a upevňování morálních hodnot, zvyšování sociálních kompetencí a rozvoj dovedností, které vedou k odmítání všech forem sebeustrukce, projevů agresivity a porušování zákona. Zásadní jsou dovednosti a kvality pozitivního životního stylu.

Škola vytváří tuto strategii jako základní nástroj prevence. Jde o komplexní systémový prvek v realizaci preventivních aktivit, v rámci školní preventivní strategie je na každý školní rok vytvářen Minimální preventivní program, který je nejméně jednou ročně vyhodnocován, sleduje se účinnost, průběh, měří se efektivita jednotlivých aktivit.

2. Rizikové chování

Pozornost je rozhodně věnována těmto sociálně-patologickým jevům:

- násilí, šikana a kyberšikana
- záškoláctví
- kriminalita, delikvence, vandalismus, krádeže
- rizikové chování v dopravě
- ohrožení mravnosti a ohrožování mravní výchovy dětí
- extremismus – xenofobie, rasismus, intolerance a antisemitismus
- homofobie – nepřátelství vůči lidem s menšinovou sexuální orientací či pohlavní identitou
- poruchy příjmu potravy
- užívání návykových látek, alkoholu, tabákových a nikotinových výrobků, anabolik, medikamentů aj.
- netolismus (virtuální drogy) a patologické hráčství (gambling)
- sebepoškození
- rizikové sexuální chování
- psychické krize
- sexuální zneužívání dětí a CAN (syndrom týraného, zanedbávaného a zneužívaného dítěte)
- týrání a zneužívání dětí v rodině, domácí násilí
- sekty a extremistická náboženská hnutí

3. Určující dokumenty

Príslušné zákony, vyhlášky a doporučení jsou vždy součástí plánů ŠPP pro daný školní rok.

4. Personální zajištění

Výchovný poradce

Výchovný poradce koordinuje společně s metodikem prevence aktivity školy v oblasti prevence. Aktivně nabízí učitelům a žákům možnost poradit se o svých problémech. Zaměřuje se na žáky, kteří jsou ohroženi ve svém vývoji, sebepojetí, komunikaci s druhými. Konzultuje problémy s odbornými pracovišti – SPC, PPP.

Metodik prevence

Metodik prevence vytváří minimální preventivní program, podílí se na jeho realizaci. Komunikuje s učiteli v oblasti primární prevence, v případě vniklého problému dává podněty k možné nápravě. Spolupracuje s institucemi a organizacemi v oblasti primární prevence. Koordinuje předávání informací o problematice rizikového chování ve škole, dokumentuje průběh preventivní práce školy. Hodnotí realizaci minimálního preventivního programu.

Učitelé informují metodika prevence a výchovného poradce o případech výskytu agresivního chování ve třídě, signálů o potížích žáka (osobnostní, rodinné, vztahové), náhlém i trvalém neúspěchu v učení, obtížné komunikaci, konfliktu s rodiči, porušování pravidel soužití ve škole žákem atd. Výchovný poradce a metodik prevence navrhuje opatření, navrhuje řediteli školy svolání výchovné komise, vede individuální konzultace s dětmi, s rodiči, informuje o možnostech odborné péče a další pomoci (adresář sociálních služeb, linku bezpečí, apod.). Jedná se sociálním odborem.

Pedagogové

Věnují se v rámci výuky rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, učí podle principů a metod v rámci koncepce školy. Provádějí průběžnou diagnostiku žáků a třídy, na pedagogických radách vzájemně hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy, navrhují opatření. Třídní učitel je v kontaktu s rodiči žáků své třídy prostřednictvím třídních schůzek, osobních setkání a dalších možností komunikace.

Ředitel školy

Sleduje efektivitu prevence rizikového chování. Sleduje problémy v kontextu celé školy a dělá personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole. Svolává v případě potřeby výchovnou komisi za účasti rodičů, pedagogů, pracovníků orgánů péče o dítě apod.

5. Podmínky realizace

Pro úspěšnou realizaci je zapotřebí zajistit opěrné body, jako jsou pozitivní klima školy, ukotvení jasných pravidel ve Školním řádu a krizový plán pro řešení rizikových jevů rozpracovaný v dokumentu Co dělat, když ..

Klima školy lze stále považovat za poměrně rodinného typu. Žáci i učitelé se téměř všichni znají a své vztahy se snaží udržovat na přátelské úrovni. Učitelé i ostatní zaměstnanci usilují o tvořivou atmosféru, o atmosféru důvěry, kde je možné bez překážek pracovat. Na základě tohoto příkladu si mohou žáci utvářet vlastní nekonfliktní postoje. K pozitivnímu ladění všech zúčastněných rozhodně přispívá také DVPP v oblasti prevence i využívání inovativních metod ve výuce.

Školní řád je srozumitelným soupisem práv a povinností žáků, rodičů i pracovníků školy. Seznámení s ŠŘ probíhá pravidelně na začátku školního roku v úvodních třídnických hodinách. Rodiče se s ním seznamují na webu školy. Učitelé kontrolu chování podle tohoto dokumentu provádí objektivně, spravedlivě a důsledně. Řešení přestupků má jasnou posloupnost a z určitých provinění plynou určitá opatření vedoucí k nápravě, příp. sankce.

Pro předcházení krizovým situacím je nezbytně nutné nepodceňovat a nepřehlížet varovné signály. V případě zjištění jakéhokoli nesouladu mezi žáky je třeba včas zakročit. Drobnější incidenty řeší přítomný pedagog, závažnější konflikty a zjištění řeší metodička prevence v součinnosti s výchovnou poradkyní, příp. s vedením školy či třídními učiteli. Učitelé žákům věnují náležitou pozornost, všímají si nežádoucích projevů a bezodkladně jednají s poradenským centrem, či rodiči žáka, pokud si to situace žádá. Preventivní i morální působení na žáky si uvědomují všichni zaměstnanci školy.

Vztah učitel – žák

Budujeme vzájemnou důvěru mezi učitelem a žákem. Žák ví, že se může na učitele obrátit a bude respektován jeho názor, jeho potřeby. Učitel se zajímá o žáka, podněcuje dialog. Učitel získává důvěru žáka i prostřednictvím budování vztahu s rodinou, sociálním prostředím žáka. Při řešení problémů je učitel otevřen komunikaci s žákem, s rodičem, širší rodinou, ostatními pedagogy, výchovným poradcem atd. Na základě dosažení dohody o společných cílech a postupech dochází k celkové a jednotné podpoře žáka.

Skupinová práce

Učitel věnuje pozornost spolupráci ve skupinách, podporuje naslouchání, zapojení všech členů skupiny, reflektuje s žáky skupinovou práci, a podporuje tak rozvoj kompetencí týmové práce, řešení konfliktu (učitel podporuje odpovědnost žáka za řešení konfliktu). Žáci se učí vést diskuzi, vyjadřovat své názory, naslouchat druhým a vhodným způsobem reagovat na kritiku. Jednou z možností je například vedení

komunitního kruhu, ve kterém má každý právo diskutovat na základě pravidel diskuse, sdílet své pocity, obavy, radosti, zážitky, podněty k životu třídy, klást otázky.

Projektové vyučování a celoškolní projekty

V rámci projektů se žáci mohou blíže seznámit s děním kolem sebe a aktuálními tématy. Celoškolní projekt navíc podporuje spolupráci žáků napříč třídami a napříč ročníky. Žáci se navzájem poznávají a dokáží spolupracovat starší s mladšími. Je to podstatný prvek prevence šikany starších žáků vůči mladším.

Individualizované hodnocení, sebehodnocení, zpětná vazba skupiny

Žáci dostávají komplexní zpětnou vazbu od učitele. Jsou informováni o svém pokroku i nedostatecích. Je oceňováno úsilí žáka a míra jeho pokroku bez srovnávání s výkonem ostatních. Je podporován jeho individuální talent a zájem. Diferenciace výuky může probíhat prostřednictvím práce ve skupinách podle zaměření žáka. Pomáháme žákovi vybudovat si důvěru v sebe, ve vlastní síly, pozitivní vztah k okolnímu světu.

Komunikace s rodiči, veřejností

Vedle pevně stanovených konzultačních hodin mají rodiče možnost domluvit si individuální schůzku s vyučujícími, pracovníky ŠPP či ředitelkou školy.

Pedagogická diagnostika

Učitel věnuje pozornost žákům, registruje signály o možném problému žáka a hledá příčiny a vhodné formy nápravy. Pokud je třeba, spolupracuje s rodiči, metodikem prevence a výchovným poradcem, který se zapojí do diagnostického a terapeutického procesu. Případně je využíváno dalších odborných institucí (PPP aj.)

6. Řešení přestupků

Porušování školního řádu, týkající se držení, distribuce a užívání návykových látek v prostorách školy, je klasifikováno jako hrubý přestupek a jsou vyvozeny patřičné sankce. Je sledováno i další rizikové chování – šikana, vandalismus, brutalita, rasismus atd. Při jejich zjištění jsou navržena cílená opatření. V případě, kdy selže prevence ve škole, bude přistoupeno k následujícím opatřením:

1. individuální pohovor se žákem
2. jednání s rodiči na úrovni výchovné komise
3. doporučení kontaktu s odborníky
4. v případě nezájmu rodičů uvědomění sociálního odboru, oddělení péče o dítě
5. v případě dealerství oznámení Policii ČR

Zveřejnění informací

Informace jsou zveřejňovány na nástěnce v 1. patře vedle sborovny. Informace obsahují důležitá telefonní čísla a adresy (linky důvěry apod.) a další informace, které se vztahují k tématům zařazeným do Minimálního preventivního programu, zásady první pomoci při výskytu šikany. Na výběru témat umístěných na nástěnce se mohou žáci sami podílet právě svými dotazy vhažovanými do schránky důvěry.

7. Struktura školní prevence

Ve výuce konkrétních předmětů

- Zdravý životní styl
= zodpovědnost za vlastní zdraví, zdravá výživa, osobní a duševní hygiena, pohybové aktivity, sexuální výchova, návykové látky
 - výchova ke zdraví, přírodopis, chemie, přírodověda, prvouka, tělesná výchova, ICT, výchova k občanství
- Sociálně psychologické dovednosti
= posilování schopnosti komunikace, řešení problémů a konfliktů, adekvátní reakce na stres, neúspěch, kritiku, tolerance k individuálním zvláštnostem
 - výchova ke zdraví, dějepis, pracovní činnosti, ICT, výchova k občanství
- Mravní a právní vědomí
= morální hodnoty, humanistické postoje, právní aspekty sociálně patologických jevů, lidská práva, práva dítěte, výchova k partnerství a rodičovství
 - výchova ke zdraví, dějepis, přírodopis, přírodověda, prvouka, ICT, výchova k občanství

Mimo základní výuku, průřezově

- Poradenská činnost a konzultační hodiny poradenského pracoviště, kde působí výchovná poradkyně a metodička prevence s důrazem na funkční a systematickou spolupráci s třídními učiteli, ostatními pedagogy, s rodiči i žáky.
- Tematické programy se zaměřením na tvoření zdravého třídního kolektivu a na prevenci rizikového chování, především šikany.
- Besedy a přednášky zaměřené na zvýšení informovanosti v oblasti rizikového chování a právního povědomí žáků.
- Pravidelné třídnické hodiny posilující pozitivní ladění třídních kolektivů.
- Individuální výchovné pohovory třídních učitelů, výchovné poradkyně, metodičky prevence či vedení školy s žáky, u kterých se vyskytují problémy s chováním, jednání s rodiči, příp. sestavení dokumentu IVýP.
- Účast žáků na dalších vhodných kulturně vzdělávacích akcích a sportovních turnajích, rozšiřujících povědomí žáků o možnostech, jak kvalitně trávit volný čas.
- Spolupráce školy s rodiči od prvopočátku docházky daného žáka na naši školu – informace na webu školy, informační e-maily, třídní schůzky, konzultační a hovorové hodiny, průběžné záznamy v systému Bakaláři.
- DVPP jednotlivých pedagogů v oblasti prevence.
- Spolupráce s obcí, prezentace školy na veřejnosti (např. zahradní slavnost provázející školní akademii).

8. Cíle strategie a vyhodnocení

Hlavním cílem strategie je minimalizovat vznik a snížit míru rizikového chování žáků prostřednictvím komplexního působení všech zúčastněných. Jedná se o působení pedagogů ve škole, odborně vybavených lektorů provádějících preventivní aktivity i o využití institucí poskytujících preventivní programy jako např. PČR, PPP, Podané ruce, centrum Lužánky aj.

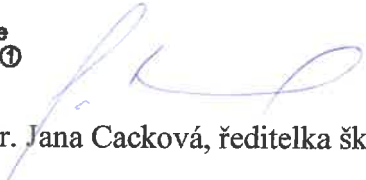
Jednotlivé oblasti působení uvádí předchozí body č. 2 a č. 7.

V rámci tohoto dlouhodobého programu je vypracováván roční Minimální preventivní program, který je po skončení školního roku vyhodnocován.

Zpracovala: Mgr. Veronika Musilová
školní metodička prevence

ZÁKLADNÍ ŠKOLA
A MATEŘSKÁ ŠKOLA ŽELEŠICE,
příspěvková organizace
24 dubna 270, 664 43 Želešice
IČO: 49459767

V Želešicích 29. června 2023

Mgr. Jana Cacková, ředitelka školy

ŘEŠENÍ KRIZOVÝCH SITUACÍ - „Co dělat, když ...“

OBSAH

A/ Šikana	str. 2
B/ Kyberšikana	str. 4
C/ Vandalismus	str. 5
D/ Záškoláctví	str. 6
E/ Tabákové výrobky / nikotin. sáčky	str. 8
F/ Alkohol	str. 9
G/ Návykové látky	str. 10
H/ Krádež	str. 12
I/ CAN	str. 13
J/ Sebepoškozování	str. 14
K/ Doprava	str. 15
L/ Extrémismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus	str. 16
M/ Poruchy příjmu potravy	str. 17
N/ Psychická krize / duševní onemocnění	str. 18
O/ Sebevražedné chování	str. 19

A/ ... PEDAGOG ODHALÍ ZNÁMKY ŠIKANY

Základní scénář **pro počáteční šikanu** s běžnou formou (Kolář, 2011)

1. **odhad** závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany
2. **rozhovor** s informátory a oběťmi
3. nalezení vhodných **svědků**
4. **individuální** rozhovory se svědky
5. **ochrana** oběti
6. předběžná diagnóza a **volba** ze dvou typů **rozhovoru**
 - a) rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření)
 - b) rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku)
7. **realizace** vhodné metody
 - a) metoda usmíření
 - b) metoda vnějšího nátlaku (výchovní pohovor nebo výchovní komise)
8. **třídnická hodina**
 - a) efekt metody usmíření
 - b) oznámení potrestání agresorů
9. rozhovor **s rodiči** oběti
10. **třídní schůzka**
11. práce s **celou** třídou

Základní krizový scénář pro **výbuch skupinového násilí** (Kolář, 2011)

První (alarmující) kroky pomoci

1. zvládnutí **vlastního šoku** – bleskový odhad závažnosti a formy šikany
2. bezprostřední **záchrana oběti**, zastavení skupinového násilí

Příprava podmínek pro vyšetřování

3. zalarmování pedagogů **na poschodí** a informování **vedení školy**
4. zabránění domluvě na **křivé výpovědi**
5. pokračující **pomoc oběti** (přivolání lékaře)
6. **oznámení** na policii, paralelně - navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům

Vyšetřování

7. **rozhovor** s obětí a informátory
8. nalezení **nejslabších** článků nespolupracujících svědků
9. individuální, případně konfrontační **rozhovory se svědky**
10. **rozhovor s agresory**, případně konfrontace mezi agresory

Léčba

11. metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny

Kdo řeší, s kým spolupracuje

Šikanu, kterou zvládne škola sama, řeší metodik školní prevence (případně výchovný poradce, školní psycholog nebo školní speciální pedagog) ve spolupráci s třídním učitelem a ředitelem.

Pokročilé a neobvyklé formy šikan řeší škola ve spolupráci s odborníky zvenku, zejména z PPP, SVP.

B/ ... PEDAGOG ODHALÍ ZNÁMKY KYBERŠIKANY

Řešení probíhá obdobně jako u běžné šikany, ale s ohledem na specifika fungování kyberprostoru:

1. **podpořit** oběť a zajistit jí bezpečí (zablokování či smazání závadného obsahu z internetu)
2. zajistit co nejvíce **důkazních materiálů** ukládala důkazy (screenshoty, kopie odkazů profilů agresorů aj.); vždy myslet na bezpečí oběti i svědků
3. incident nepodcenit a **vždy řešit** (zúčastněné osoby, trvání, dopad a možnosti likvidace negativních následků)
4. informovat a zapojit **rodiče**
5. **konzultovat** řešení s dalšími institucemi (např. zřizovatel, ČŠI)
6. požadovat **konečné vyjádření** všech zainteresovaných institucí
7. volba odpovídajících **opatření**, pochopitelně v souladu se ŠŘ
8. **realizace** preventivních opatření

Oběti je třeba vždy doporučit, aby -

- neodpovídala agresorovi
- mluvila o tom, co se jí děje

C/ ... PEDAGOG ODHALÍ ZNÁMKY VANDALISMU

Je třeba dát věc na vědomí **alespoň jedné osobě z vedení školy / TU / pracovníkům ŠPP**, která informaci předá ostatním zmíněným a nadále se postará o vyrozumění:

1. zákonného zástupce nezletilého žáka - vždy
2. OSPOD v případě neochoty spolupracovat ze strany zákonných zástupců či při opakovaném vandalismu na půdě školy
3. PČR v případě, že nedojde ke smíru náhradou škody
4. zaměstnanců školy, aby nedošlo k informačnímu šumu
5. PPP či SVP, se souhlasem zákon. zástupce, ohledně dalšího působení na žáka

D/ ... PEDAGOG ODHALÍ ZNÁMKY ZÁŠKOLÁCTVÍ

Postup jasně popisuje **Školní řád**, který stanovuje lhůty nutné k řádnému omluvení absence dítěte ve vyučování zákon. zástupcem. S ohledem na množství zameškaných neomluvených, příp. i „podezřele“ omluvených hodin se postupuje dle následujícího scénáře. Komunikace se zákon. zástupci i žáky probíhá vždy v pozitivním duchu a zcela konstruktivně.

První kontakt se zákon. zástupcem

1. upomínka zákon. zástupce žáka k doložení důvodů nepřítomnosti + záznam o provedení upomínky
2. prokazatelným způsobem opětovné kontaktování zákon. zástupce žáka a řešení situace domluvou – rodič o absenci ví, absence je objektivně opodstatněná, ale nebyl dodržen řádný termín omluvení
3. neformální rozhovor se zákon. zástupcem o nepřítomnosti žáka - rodič o absenci dítěte neví, tato je pouhou svévolí dítěte; následuje domluva dalšího postupu, aby se eliminovaly subjektivní motivy žáka k záškoláctví + podepsaný záznam o výsledku rozhovoru

Písemné pozvání k osobnímu jednání, nedaří-li se předchozí:

1. neformální – e-mailem, telefonicky
2. formální – doporučený dopis (příp. s doručenkou)

Schůzka zákon. zástupců žáka s TU

1. zjištění možné příčiny záškoláctví v kontextu situace v rodině
2. sjednání opatření vedoucích k nápravě
3. sepsání záznamu o jednání vč. podpisů zúčastněných
4. kontrolní schůzka mapující plnění dohodnutých opatření (viz bod 2)
5. doporučeno využití IvýP (jasně daná struktura jednání i zápisu)

Komunikace s žákem, který má obtíže docházet do školy

1. přátelská a empatická atmosféra prostá veškerých předsudků ze str. pedagoga
2. rozebírat pouze konkrétní situaci
3. nebagatelizovat prožívání dítěte

Základní škola a Mateřská škola Želešice, příspěvková organizace,
24. dubna 270, 664 43 Želešice

4. nechat dítě vyjádřit se zpětně ke svému počínání
5. nabídnout řešení, dát prostor k návrhu řešení ze strany žáka

V případě, že selžou předchozí mechanismy a záškoláctví přetrvává, je třeba vyrozumět OSPOD, příp. i PČR.

E/ ... PEDAGOG ODHALÍ UŽÍVÁNÍ **TABÁKOVÝCH VÝROBKŮ** (výrobků určených ke kouření, šňupání, orálnímu užití) či **NIKOTINOVÝCH SÁČKŮ** VE ŠKOLE

Porušení ŠŘ v tomto směru je nejlépe řešit dle následujících bodů:

1. zabránit žákovi v dalším užívání
2. zvážit odebrání výrobku za přítomnosti další osoby
3. informovat vedení školy, TU, MP, VP
4. sepsat s žákem stručný záznam s jeho vyjádřením /zejména odkud a od koho má daný produkt/ + nechat podepsat
5. informovat zákon. zástupce, příp. mu odevzdat zajištěné výrobky, sepsat zápis o vydání + nechat podepsat
6. poskytnout zákon. zástupci odkazy na další informace nebo odborné poradenské služby
7. při opakovaném přistižení informovat OSPOD
8. vyvodit sankce stanovené v ŠŘ v části o udílení výchovných opatření
9. MP, VP a TU zváží možnost zajištění vhodného preventivního programu pro třídní kolektiv

F/ ... PEDAGOG ODHALÍ KONZUMACI ALKOHOLU VE ŠKOLE

Porušení ŠŘ v tomto směru je nejlépe řešit dle následujících bodů:

1. zabránit žákovi v další konzumaci
2. odebrat alkoholický výrobek za přítomnosti další osoby
3. pokud žákovi hrozí nebezpečí, žák je ohrožen na zdraví a životě, je nutné zajistit nezbytnou pomoc a zavolat lékaře
4. informovat vedení školy, MP, VP, TU a zákonného zástupce
5. pokud žák není schopen pokračovat ve vyučování, je nutné informovat zákonného zástupce žáka a zajistit, aby si ho odvezl domů (popř. požádat o pomoc OSPOD)
6. sepsat zápis, nechat podepsat
7. vyvodit důsledky stanovené v ŠŘ v části o udílení výchovných opatření
8. při opakovaném přistižení informovat OSPOD
9. MP, VP a TU zváží možnost zajištění vhodného preventivního programu pro třídní kolektiv

V případě nálezu alkoholu ve škole je nutno informovat vedení školy, tekutinu uložit jako důkaz /nepodrobovat ji žádnému testu/ a zpracovat stručný záznam o události.

V případě zadržení alkoholu u některého žáka je zapotřebí zabavit tekutinu /nepodrobovat ji žádnému testu/, informovat vedení školy, sepsat stručný záznam o události, nechat podepsat žákem, informovat zákonného zástupce.

G/ ... PEDAGOG ZJISTÍ PŘECHOVÁVÁNÍ, KONZUMACI ČI DISTRIBUCI NÁVYKOVÝCH LÁTEK VE ŠKOLE

Postup při řešení **konzumace** návykové látky žákem **ve škole** viz níže.

Obdobný postup se zvolí i v případě příchodu žáka pod vlivem omamných a psychotropních látek, kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

1. zabránit žákovi v další konzumaci
2. návykovou látku odebrat za přítomnosti další osoby
3. pokud žákovi hrozí nebezpečí, žák je ohrožen na zdraví a životě, je nutné zajistit pomoc a zavolat lékaře
4. informovat vedení školy
5. není-li žák schopen vyučování, je nutné informovat zákonného zástupce a zajistit, aby si ho odvezl domů (popř. žádat pomoc od OSPOD)
6. v každém případě je nutné informovat zákonného zástupce i OSPOD
7. poskytnout rodičům informaci o možnostech odborné pomoci
8. sepsat zápis + nechat podepsat
9. vyvodit sankce stanovené v ŠŘ v části o udílení výchovných opatření
10. zvážit možnost zajištění vhodného preventivního programu pro třídní kolektiv

Řešení **distribuce** návykových látek **ve škole**:

1. v případě podezření na distribuci OPL se musí tato skutečnost oznámit PČR (podezření ze spáchání trestného činu)
2. vyrozumět zákonného zástupce a OSPOD
3. sepsat zápis + nechat podepsat zúčastněnými osobami

Řešení **nálezů** omamné psychotropní látky **v prostorách školy**:

1. látku nepodrobovat testům
2. informovat vedení školy
3. za přítomnosti dalšího pracovníka školy vložit látku do obálky – zapsat datum, čas a místo nálezů, přelepit, místo přelepu opatřit razítkem školy, podepsat a uschovat v trezoru
4. informovat PČR

Řešení nálezu omamné psychotropní látky u žáka ve škole:

1. látku nepodrobovat testům
2. informovat vedení školy
3. sepsat záznam s vyjádřením žáka (datum, místo a čas nálezu, jméno žáka), nechat podepsat, nutná přítomnost dalšího pracovníka školy
4. informovat PČR, která identifikuje a zajistí podezřelou látku a informuje zákonného zástupce
5. v případě intoxikace žáka přivolat lékaře a předat mu zajištěnou látku

V případě podezření, že některý z žáků má nějakou OPL u sebe, je nutné vyrozumět PČR a zkonzultovat s ní další postup. Do příjezdu příslušníků PČR je třeba žáka izolovat a mít pod dohledem. V žádném případě se neprovádí osobní prohlídka nebo prohlídka věci žáka.

H/ ... PEDAGOG ŘEŠÍ KRÁDEŽ VE ŠKOLE

Metodika řešení problému:

1. o události pořídit záznam na základě výpovědi poškozeného
2. poučit poškozeného žáka a zákon. zástupce, že mohou informovat PČR
3. hlásit Policii ČR, jedná-li se o úmyslné zcizení, poškození nebo zničení věci (hranice 5000,-Kč – trestní zákoník)
4. hlásit na OSPOD, jedná-li se o opakované jednání a výchovná opatření nemají žádný účinek

I/ ... PEDAGOG ODHALÍ TÝRÁNÍ A ZANEDBÁVÁNÍ DÍTĚTE (syndrom **CAN**)

Problém oznámí **dítě samo**:

1. vyslechnout dítě a vyjádřit mu podporu a důvěru
2. informovat vedení školy a domluvit se na společném postupu
3. požádat dítě, aby vše popsalo (může psát na papír, bývá to pro něj snazší)
4. provést zápis
5. sdělit dítěti a připravit ho na to, že to, co se mu stalo, není v pořádku a musí se to ohlásit
6. ohlásit podezření / zjištění na PČR nebo na OSPOD

Problém ohlásí **druhá osoba**:

1. citlivě zjistit dostupné informace za zachování etiky
2. informovat vedení školy a domluvit se na společném postupu
3. připravit oznamovatele na ohlašovací povinnost, která nezaniká ani při stažení ohlášení oznamovatele + provést zápis
4. ohlásit podezření / zjištění na PČR nebo na OSPOD

J/ ... SI PEDAGOG VŠIMNE ZNÁMEK **SEBEPOŠKOZOVÁNÍ**

Metodika řešení problému:

1. posoudit aktuální riziko závažného sebepoškození
2. citlivě vedený rozhovor s dítětem + provést zápis
3. informovat vedení školy a domluvit se na společném postupu
4. informovat zákonného zástupce a doporučit návštěvu PPP nebo jiného specialisty (psycholog, psychiatr, krizové centrum)

K/ ... PEDAGOG ŘEŠÍ RIZIKOVÉ CHOVÁNÍ V DOPRAVĚ

V oblasti rizikového chování v kontextu dopravy téměř výlučně komunikuje učitel s rodiči dítěte a domlouvá případné akce orientované na zvýšení kompetencí dítěte v dopravním provozu. Výjimečně kontaktuje policii, a to zejména v případě, kdy je svědkem aktivit dětí, které mohou vést k dopravním nehodám.

Vhodné metody - prevence:

1. dopravní besedy v prostředí školy (PČR, MP)
2. použití multimediálních pomůcek (např. www.bezpecnecesty.cz, www.ibesip.cz)
3. praktický nácvik na dopravním hřišti
4. informační letáčky pro žáky a rodiče
5. třídnické hodiny s tematikou dopravní výchovy

L/ ... PEDAGOG ODHALÍ ZNÁMKY CHOVÁNÍ INSPIROVANÉ, resp. SOUVISEJÍCÍ S **EXTREMISMEM, RASISMEM, XENOFOBÍÍ** či **ANTISEMITISMEM**

Doporučený postup vzhledem k žákovi, skupině, třídě:

1. s incidentem pracovat maximálně objektivně, prošetřit s nadhledem okolnosti; ne každý projev jevící se jako extremistický musí extremistický být!
2. nepodcenit věkovou skupinu, nepatřičné výroky s daným podtextem mohou reprodukovat ze svého okolí i děti v MŠ
3. objasnit žákům problematiku, **ŽÁDNÉ** moralizování, skandalizace či vyhrožování!
4. na základě zjištění příp. rozšíření nepatřičných postojů v kolektivu vyvolat diskusi s cílem odhalit jejich příčinu
5. zaměřit výuku na daný problém s důrazem na demokratické hodnoty, lidská práva a toleranci mj. i v souvislosti s historickými událostmi
6. zařadit pro skupinu diskusi s experty, debaty s angažovanými osobami apod.
7. při průkaznosti chování v souladu s nezákonnými postoji udělit kázeňské opatření

Je třeba dát věc na vědomí **alespoň jedné osobě z vedení školy / TU / pracovníkům ŠPP**, aby mohla být předána ostatním zmíněným a nadále bylo postaráno o vyrozumění:

1. zákonného zástupce nezletilého žáka v případě opakovaných verbálních či vizuálních projevů s výše uvedeným podtextem a v případě užití násilí ze stejných pohnutek
2. PČR v případě podezření na promyšlenou, výše uvedenými názory motivovanou činnost
3. zaměstnanců školy, aby nedošlo k informačnímu šumu

M/ ... MÁ PEDAGOG PODEZŘENÍ, ŽE U ŽÁKA PROPUKLA PORUCHA PŘÍJMU POTRAVY

Doporučený postup vzhledem k žákovi:

1. posoudit aktuální závažnost
2. informovat zákonného zástupce, byť jen např. o nápadně rychlém zhubnutí dítěte, častém zvracení, o kterém ví pouze někdo ze spolužáků, či držení nevhodné redukční diety; poskytnou mu informační zdroje k problematice a doporučit návštěvu PPP nebo jiného specialisty (psycholog, psychiatr, krizové centrum)
3. již preventivně zamezovat šikaně pro vzhled, oblečení, fyzický výkon, skladbu jídelníčku apod.
4. vždy **POZOR** na pronesené soudy vůči redukci hmotnosti a „zdravé výživě“ – učitel **NENÍ** terapeut!

Je vhodné vždy informovat:

1. pediatra, jestliže dítě hubne, zvrací, sebepoškozuje se
2. zaměstnance školy, aby nedošlo k informačnímu šumu

N/ ... PEDAGOG U ŽÁKA ROZPOZNÁ / MÁ PODEZŘENÍ NA PSYCHICKOU KRIZI / DUŠEVNÍ ONEMOCNĚNÍ

Je-li bezprostředně ohroženo zdraví dítěte, voláme pochopitelně **rychlou záchrannou službu**.

Vyvarovat se:

1. slibu o zachování tajemství a ideálního řešení
2. přehnaně emotivních reakcí
3. bagatelizace, moralizování, obviňování
4. přecenění vlastních sil a možností

Doporučený postup vůči žákovi:

1. umožnit podpůrný rozhovor vedený pedagogem, který psych. nepohodu zaznamenal, nebo kýmkoli jiným, v koho má žák důvěru (TU, VP, ŠMP ...)
2. citlivě informovat zákonné zástupce o stavu žáka, poskytnout jim potřebné informace a kontakty na odborníky
3. sjednat schůzku a otevřeně záležitost prodiskutovat, ideálně v tripartitě, a postupně hledat možnosti řešení situace
4. v rámci jednání a komunikace dbát na přátelskou bezpečnou atmosféru, zajistit příjemné prostředí, dávat najevo zájem o problém, vystupovat klidně a s rozvahou, působit důvěryhodně, aktivně naslouchat bez hodnotících komentářů, přislíbit důvěrnost určitých informací, ocenit ochotu žáka / rodiny sdílet problém a snažit se ho zvládnout v partnerském vztahu se školou
5. sjednání dalších schůzek s žákem / rodiči či v tripartitě dle potřeby

V případě nespolupracujícího postoje rodičů lze i proti jejich vůli:

1. kontaktovat psychologa spádové PPP a žádat metodickou podporu
2. kontaktovat OSPOD, jde-li o ohrožení zdraví či života dítěte

O/ ... PEDAGOG U ŽÁKA ROZPOZNÁ / MÁ PODEZŘENÍ NA **SEBEVRAŽEDNÉ CHOVÁNÍ**

Je-li bezprostředně ohroženo zdraví dítěte, voláme pochopitelně **rychlou záchranou službu**.

Vyvarovat se:

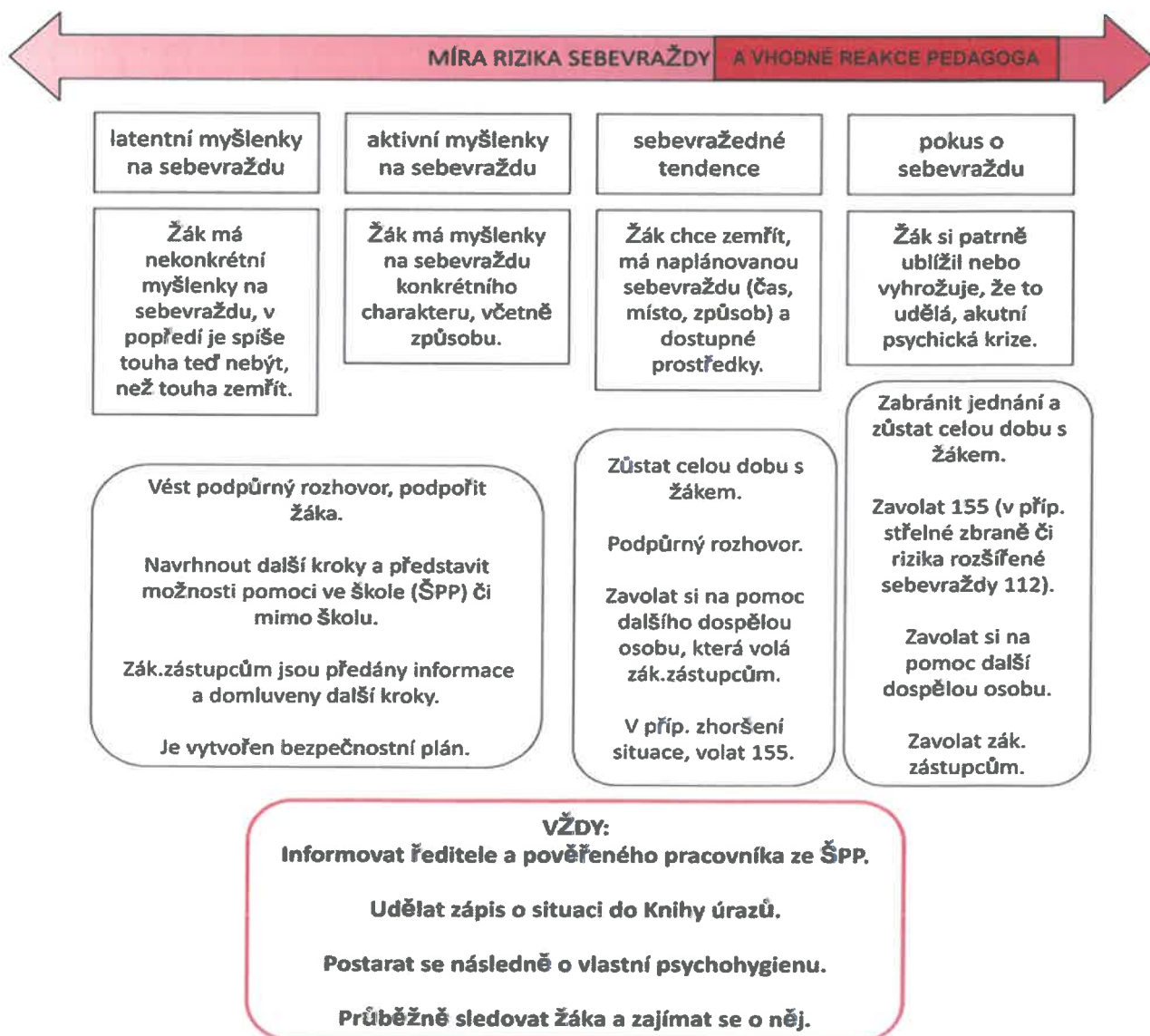
1. slibu o zachování tajemství a ideálního řešení
2. přehnaně emotivních reakcí
3. vyvolávání pocitu viny
4. vynášení unáhlených soudů, či dokonce trestů
5. bagatelizace, moralizování, obviňování
6. přecenění vlastních sil a možností

Doporučený postup vůči žákovi dle akutnosti sebevražedného jednání (viz body + schéma níže):

- mírné riziko – žák má myšlenky na sebevraždu (body č. 1 – 6 níže)
- střední až vysoké riziko – žák má sebevražedné tendence (body č. 1 – 5 níže)
 - přivolání druhého dospělého k následnému řešení
 - s žákem zůstává **NEPŘETRŽITĚ** pedagogický dohled, ideálně stejného pohlaví (mj. kvůli WC)
- akutní riziko – žák se pokusil o sebevraždu na půdě školy (body č. 3 – 5 níže)
 - snaha zabránit dalšímu, život ohrožujícímu jednání žáka / volání 155 / poskytnutí 1. pomoci
 - přivolání druhého dospělého k následnému řešení
 - s žákem zůstává **NEPŘETRŽITĚ** pedagogický dohled, ideálně stejného pohlaví (mj. kvůli WC)

1. umožnit podpůrný rozhovor (viz příloha č. 11 na „R“ ve složce metodik prevence / sebevražedné chování) v bezpečném prostředí, vedený pedagogem, který dané chování zaznamenal, nebo kýmkoli jiným, v koho má žák důvěru (TU, VP, ŠMP ...)
2. společná domluva pedagoga s žákem na dalším postupu, patřičné vysvětlení důležitosti plánovaných kroků; **NIKDY** nejednat za zády žáka

3. citlivě informovat zákonné zástupce o pozorovaném stavu žáka, poskytnout jim potřebné informace a kontakty na odborníky, příp. letáček „Mé dítě má myšlenky na sebevraždu ..“ (viz příloha č. 14 na „R“ ve složce metodik prevence / sebevražedné chování)
4. sjednat s rodiči schůzku a záležitost prodiskutovat, dbát na přátelskou bezpečnou atmosféru, zajistit příjemné prostředí, dávat najevo zájem o problém, vystupovat klidně a s rozvahou, působit důvěryhodně, aktivně naslouchat bez hodnotících komentářů, přislíbit důvěrnost určitých informací, ocenit ochotu žáka / rodiny sdílet problém a snažit se ho zvládnout v partnerském vztahu se školou, tj. hledat možnosti řešení situace (zapojení žáka do výuky, komunikování jeho stavu aj.)
5. sjednání dalších schůzek s žákem / rodiči či v tripartitě dle potřeby
6. nechat žáka vytvořit si bezpečnostní plán (viz příloha č. 8 na „R“ ve složce metodik prevence / sebevražedné chování)

Zápis o situaci (provést dodatečně):

jméno žáka - datum události - varovné znaky, které se u žáka objevily - kdo s ním mluvil - popis řešení situace - informace sdělené žákem - informace sdělené zákonným zástupcům + info sdělené zákonnými zástupci - smluvené další kroky

Sdílení informací a práce se třídou:

- informace zajistit totožné napříč školou bez zbytečných detailů, v souladu s představami rodiny
- ve fatálním případě s maximální mírou empatie (viz přílohy č. 3 – 7 součástí MŠMT_rizikové_chování_24_sebevraždy.pdf na „R“ ve složce metodik prevence / sebevražedné chování a přílohy č. 12 a 13 tamtéž)

Vypracovala: školní metodička prevence

Datum: 17. června 2018

Aktualizováno: 19. listopadu 2023

Mgr. Veronika Musilová

Seznámení se směrnicí – podpisy zaměstnanců školy

CACKOVÁ Jana	
ČUPEROVÁ Michaela	
DOUŠKOVÁ Jitka	
DVOŘÁKOVÁ Zuzana	
FRÁNKOVÁ Dagmar	
FRIŠOVÁ Hana	
GAJDOŠOVÁ Pavlína	
HOFMANOVÁ Ilona	
HOLČAPKOVÁ Terezie	
HORKÁ Lydie	
JÉGROVÁ Veronika	
JOUKLOVÁ Pavlína	
KADLČÍKOVÁ Dana	
KAFONĚKOVÁ Michaela	
KONEČNÁ Petra	
KOPEČKOVÁ Jana	
KOUKAL Štěpán	
KŘÍŽOVÁ Marta	
LIŠKOVÁ Bohdana	
MOŠŤKOVÁ Lenka	
MUSILOVÁ Veronika	
OBROVÁ Kateřina	
PRAKOVÁ Eva	

Základní škola a Mateřská škola Želešice, příspěvková organizace,
24. dubna 270, 664 43 Želešice

PRŮCHA Petr	
SCHIMMEROVÁ Iveta	
ŠPIRIT Michal	
ŠTURSA Vojtěch	
TOUŠKOVÁ Eva	
VOLGEMUTOVÁ Viktorie	
ZAVADILOVÁ Magdaléna	